

Odešel Ladislav Čerych

Se zármutkem a lítostí přinášíme vzpomínku na dr. Ladislava Čerycha, Dr. h. c., prvního ředitele Střediska vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, který 9. srpna 2012 zesnul ve svém pražském domově ve věku nedožitých 87 let. Je to velká a bolestná ztráta pro všechny, kdo ho znali, i pro nás osobně. Odešel nejen světově uznávaný odborník na vysoké školství, který se tolik zasloužil o jeho rozvoj ve světě a nakonec i u nás, ale i velký Evropan a mecenáš, a především nevšední osobnost.

Životní příběh Ladislava Čerycha začal v rodině majitele textilní továrny v České Skalici. Stihl ještě studium na gymnáziu v Náchodě, ale pak už ho tvarovala cizina. Krátce po únoru 1948 se mu podařilo vycestovat na Západ, kde na univerzitě v Ženevě vystudoval ekonomii a sociologii, a pak vstoupil na právě založenou *Collège d'Europe* v Bruggách, jejímž byl jedním z prvních absolventů.

Ještě v Ženevě založil spolu s několika přáteli exilovou sociologicky orientovanou revui *Skutečnost*, jejíž vydávání se po několika letech přesunulo do Londýna. Tam se seznámil s Pavlem Tigridem a stal se jeho spolupracovníkem v rádiu Svobodná Evropa. Ale stále víc ho to táhlo ke dvěma jeho celoživotním odborným zájmům, které se v jeho další dráze prolínaly – k problematice evropské integrace a vzdělávání, především v oblasti vysokého školství.

Svou vědeckou kariéru zahájil na *Collège d'Europe*, kam se vrátil jako ředitel výzkumu. Pak působil v řadě mezinárodních institucí, především v UNESCO a v OECD. V sedmdesátých letech minulého století se stal ředitelem nově založeného *European Institute of Education* (později s přídomkem *and Social Policy*) v Paříži. Po téměř dvě desetiletí vedl tento ústav, který se stal první skutečně evropskou institucí pro výzkum vzdělávání a zejména vysokého školství, a začal vydávat renomovaný *European Journal of Education*.

Ladislav Čerych byl jednou z klíčových osobností generace pionýrů výzkumů vysokého školství v Evropě, ale působil i v USA. Výsledkem rozsáhlého srovnávacího projektu, v němž analyzoval výsledky velkých reforem v šesti evropských zemích (od britské *Open University* a francouzských *IUT* po německé *Gesamthochschulen*) i jejich příčiny a srovnával je se zamýšlenými cíli, se stala knížka *Great expectations – mixed performance* (1986, spolu s Paulem Sabatierem), která patří k nejvýznamnějším v oboru. Jedním z důsledků jeho dalšího mezinárodního srovnávacího projektu *Study Abroad*

138 *Project* bylo, že se stal hlavním poradcem při vytváření programu mezinárodní výměny studentů a učitelů ERASMUS, dodnes jednoho z neúspěšnějších programů EU.

Přestože doma byl v Paříži, práce jej zavedla do mnoha zemí světa. Jakmile to po roce 1989 bylo možné, začal jezdit do Prahy a – stejně jako prvních – i posledních dvacet tři let jeho života bylo úzce spojeno s Českou republikou. Angažoval se v mnoha projektech, mezi něž patřilo například jednání o Středoevropské univerzitě, kterou chtěl v Praze založit George Soros, i intenzivní podpora naší účasti na programech EU *Phare* a *Tempus*. V letech 1991–1992 vedl mezinárodní tým OECD, který vypracoval významná doporučení pro vysoké školství v ČSFR, jež ovlivnila další vývoj českých vysokých škol. Po návratu do Prahy zastupoval v devadesátých letech naši republiku ve vzdělávacím výboru OECD, založil Středisko vzdělávací politiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a stal se jeho ředitelem (1994–2000).

Na přelomu století se i u nás začal věnovat podpoře programů mezinárodní spolupráce a šíření myšlenek evropské integrace, což se promítlo i do jeho spolupráce s Nadací rozvoje občanské společnosti, které také věnoval rodinnou vilu v České Skalici. „Vila Čerych“ se stala místem pravidelného setkávání odborníků, diskutujících na různá témata týkající se sjednocování Evropy a rozvoje regionální a příhraniční spolupráce neziskových organizací. Jako významný mecenáš se stal v roce 2009 Osobností roku v rámci TOP Filantrop a dočkal se celé řady dalších vyznamenání a ocenění. Jmenujme jen Komenského cenu, kterou jej vyznamenalo UNESCO jako jednoho ze tří odborníků ve vysokém školství na celém světě, a čestný doktorát (Dr. h. c.), který mu udělila *University of Umea* ve Švédsku.

Ladislav Čerych byl mimořádnou osobností, která svou vzdělaností, skromností, velkorysostí, vstřícností a nepolevujícím elánem ovlivnila nejen okruh blízkých, ale získala si obdiv i v široké veřejnosti. Životní příběh Ladislava Čerycha se uzavřel, ale on sám zůstává s námi nejen ve vzpomínkách, ale také ve všem, co vykonal, k čemu přispěl svým odhodláním, pílí a vírou v sílu svobodné vůle člověka a občana.

Jan Koucký

jan.koucky@pedf.cuni.cz

